

Facultat de Ciències de l'Educació

Curs 2002-2003

Pràcticum I. Codi: 23153. Crèdits: 4**Pràcticum II. Codi: 23154. Crèdits: 4****Pràcticum III. Codi: 23163. Crèdits: 6****Pràcticum IV. Codi: 23164. Crèdits: 6**

Definició i Fonamentació

El pràcticum de Pedagogia consisteix en un **conjunt d'activitats aplicades**, fetes fora del campus universitari, sota la supervisió d'un professor de pràcticum i d'un tutor del centre o de la institució on es duguin a terme. Per tal de fer possible la pràctica d'aquest conjunt de tasques, el pràcticum connecta l'estudiant amb la realitat i amb les problemàtiques específiques del seu futur lloc de treball. El pràcticum constitueix, així, una aproximació gradual a la pràctica professional del pedagog.

Al llarg de quatre cursos acadèmics els estudiants s'insereixen en l'àmbit laboral com a preparació per al desenvolupament de la seva futura vida professional. Aquesta titulació està organitzada en dos cicles de dos cursos cadascun i cada curs conté un pràcticum amb uns objectius determinats. El primer cicle, que abasta els dos primers anys de carrera, pretén que els estudiants coneguin, a través de l'experiència, la tipologia dels centres o d'institucions on podran desenvolupar la seva futura activitat professional. És un cicle introductori que pretén familiaritzar l'estudiant amb aspectes generals de l'àmbit pedagògic. El segon cicle, que abasta els dos darrers anys de carrera, constitueix pròpiament l'especialització. En aquest període, els estudiants han d'aprofundir en les línies fonamentals de l'activitat professional pedagògica en la qual es volen especialitzar.

El pla d'estudis de Pedagogia a la UAB proporciona la formació necessària per accedir a tot un seguit de sortides professionals que abasten tant el camp de l'educació formal com el de l'educació no formal. Tenint en compte aquestes sortides professionals, les línies de treball i recerca dels departaments que participen en la titulació i les dinàmiques pròpies del mercat laboral, s'ha estructurat el pràcticum de pedagogia en tres possibles àrees d'especialització professional:

1. Organització i Direcció Escolar.
2. Pedagogia Social.
3. Formació, Ocupació i Empresa.

La filosofia que orienta el desenvolupament del pràcticum ha d'ésser coherent amb la visió dels professionals que volem formar, la qual cosa implica que, en la seva elaboració, caldrà tenir en compte les següents característiques:

1. Aquesta llicenciatura ofereix un títol fonamentalment no docent. Tot i així, aquests professionals podran desenvolupar la seva activitat en el marc d'un centre educatiu o institució relacionada amb l'educació i la formació.
2. L'amplitud i diversitat dels àmbits d'intervenció exigeix la formació

d'un professional polivalent, apte per treballar amb diferents grups d'edats i en contextos diversificats. Per això els estudiants necessiten conèixer el major nombre possible d'iniciatives que existeixen en un camp tan ampli com el de la pedagogia.

3. El pedagog haurà de treballar en equips multiprofessionals, per tant, li caldrà una preparació adient per al treball en equip i la dinamització de grups de treball, aspectes tots dos que el pràcticum ha de preveure.

4. Aquest pràcticum forma part d'una llicenciatura; per tant, ha de possibilitar una relació directa entre l'ampli bagatge teòric rebut pels estudiants i l'aplicació d'aquests coneixements en el desenvolupament del pràcticum.

5. Tot i no estar contemplada com a àrea d'especialització professional, s'entén que la recerca educativa ha d'ésser un eix transversal a les tres àrees anteriorment definides i, per tant, pot ser reconeguda com a tal, si existeix demanda explícita per part dels estudiants.

Des d'aquesta perspectiva, definim les que haurien de ser línies generals per al desenvolupament del pràcticum al llarg dels quatre anys: anar des del més simple fins al més complex i del més genèric fins al més específic. Aquesta línia es concreta, en el nivell aplicatiu, en començar amb tasques d'observació i coneixement del sector professional pedagògic per finalitzar amb la intervenció directa. Al mateix temps es procurarà la progressiva responsabilització de l'estudiant en la gestió de les seves pràctiques.

Objectius generals:

- A. Conèixer la realitat professional del pedagog en els diferents àmbits d'intervenció.
- B. Aplicar i aprofundir en els coneixements teòrics i tècniques apreses en el currículum de la titulació.
- C. Analitzar, des d'una perspectiva crítica, les pràctiques realitzades per tal de millorar la futura inserció i desenvolupament professional.
- D. Potenciar la recerca com una de les activitats pròpies del pedagog.

Continguts

1r. Cicle

- 1r. Curs acadèmic: observació i comparació de situacions educatives. Coneixement i utilització de fonts de documentació.
- 2n. Curs acadèmic: anàlisi de les característiques de les

organitzacions educatives.

2n. Cicle

3r. Curs acadèmic: estudi, anàlisi i avaluació de contextos d'educació formal i no formal. Estudi, anàlisi i avaluació d'organitzacions d'intervenció educativa.

4t. Curs acadèmic: planificació, desenvolupament i avaluació de la intervenció en àmbits d'educació formal i no formal.

Metodologia

El desenvolupament del pràcticum es farà amb un tutor i per mitjà d'entrevistes individuals i/o col·lectives al llarg de cada curs acadèmic. El camí metodològic que els agents participants han de seguir per a la realització del pràcticum consta dels següents passos:

1. A partir dels centres o institucions oferts i d'altres que pugui conèixer l'estudiant i en funció també de cada curs, cadascú en tria un d'acord amb les seves preferències.
2. Reunió dels professors del pràcticum de la UAB amb els tutors de pràctiques dels centres o institucions, per a presentar el pràcticum.
3. L'estudiant contacta amb el centre o institució i concreta el pla de pràctiques amb el seu tutor.
4. L'estudiant fa l'estada al centre o de la institució de forma individual i en funció de la temporització i dels crèdits assignats a cada curs acadèmic.
5. L'estudiant presenta la memòria de pràctiques al tutor del centre o institució i al professor del pràcticum, per tal d'avaluar-la.
6. Avaluació del desenvolupament global del pràcticum per part dels estudiants.
7. Reunió dels professors del pràcticum de la UAB amb els tutors de pràctiques dels centres o de les institucions per a valorar el desenvolupament del pràcticum.
8. Per tal que els diferents professors del pràcticum puguin fer un bon seguiment de l'estudiant al llarg de la carrera, aquest ha de tenir un dossier personal on es recullin els treballs fets en el pràcticum de cada curs acadèmic.

Practicum I

Objectius

1. Iniciar els estudiants en l'observació sistemàtica d'entorns educatius.
2. Conèixer els àmbits d'actuació del pedagog en les diverses tipologies de centres d'educació, formals i no formals.
3. Analitzar les característiques generals dels centres visitats basant-se en uns criteris preestablerts.
4. Analitzar les diferents tasques que els professionals desenvolupen en les diverses institucions.
5. Conèixer les principals fonts d'informació estructurada a l'abast del pedagog.
6. Utilitzar correctament els serveis de documentació per tal de recopilar material escrit o àudio-visual sobre un tema determinat.

Organització del Pràcticum

a) Criteris generals

Per tal d'assolir els objectius esmentats s'han organitzat dos grans blocs d'activitats:

- Visites a centres i institucions on s'hi fan feines característiques d'aquests estudis i, per tant, on el/la professional de la Pedagogia pot treballar-hi en acabar els estudis.
- Conèixer i utilitzar els centres i serveis de documentació, a l'abast del pedagog, que pot usar per a fer una recerca sistemàtica sobre documents, materials, etc. relacionats amb la Pedagogia, aspecte fonamental per a l'elaboració de treballs, informes, recerques i també per a l'actualització dels coneixements adquirits al llarg i després dels estudis.

b) Activitats

1) Visites a centres d'Educació Formal i no Formal que abastin centres tan diversos com per exemple:

Aula Penitenciària, Centre de Recursos Pedagògics, Institut Municipal d'Educació, Centre de Formació Ocupacional, Escola bressol, Centre de Reeducació Auditiva, Editorial, Centre de Formació Professional, Centre d'adults, Formació a l'empresa, Aula de l'esplai, Centre d'adults per a minories ètniques, Aula hospitalària, Serveis educatius d'ensenyament, etc.

2) Treball de documentació:

- **Biblioteques:** de Lletres de la UAB, de l'ICE de la UAB, de Catalunya, de l'IME, de Rosa Sensat, etc.

- **Teledocumentació:** CD-ROM, *Current Contents*, *Revista de Revistes*, *Psychological abstracts*...

c) Metodologia

1) Visites

- Per les característiques dels centres visitats el grup classe s'haurà de dividir en subgrups de manera que entre tots els membres puguin fer totes les visites.
- La memòria de les visites anirà signada per tots els integrants del grup. Tots els estudiants hauran de demostrar coneixements (aspectes d'interès destacables per al pràcticum) de tots els centres visitats.

2) Documentació

- L'estudiant coneixerà una biblioteca i tots els serveis que ofereix. A classe s'explicaran les diferents fonts de documentació.
- Del tema triat sobre una de les visites (per exemple les minories ètniques, en visitar un centre d'adults per a immigrants magribins) l'estudiant individualment haurà de fer una recerca bibliogràfica i documental que presentarà en un treball igualment individual.

3) Tutories i sessions amb el grup.

- **Individuals**, per triar el tema de recerca. I posteriors consultes sobre el mateix.
- **En grup**, per posar en comú les visites i fer el seguiment de l'elaboració de la memòria.
- **Amb el grup classe**, per exposar el programa, per explicar l'apartat de documentació, etc.

d) Temporització

Les activitats del pràcticum es faran els divendres.

Les dues primeres sessions es faran a l'aula amb tot el grup classe per presentar i organitzar el pràcticum .

Durant el segon mes els estudiants lliuraran una primera pràctica sobre el treball de documentació.

A final de curs es lliurarà la memòria de pràcticum (que inclourà l'apartat de visites i el treball individual de recerca documental).

El treball de l'obra triada es lliurarà la setmana següent de fer la visita que s'hi relaciona.

Avaluació

La qualificació final del pràcticum serà la que resulti de considerar els següents aspectes:

- Treball de grup sobre les visites.
 - Treball individual sobre la documentació del tema (recerca bibliogràfica i lectura d'una obra).
 - Entrevista amb el grup per comprovar que tots els seus membres demostren tenir coneixements sobre el contingut de totes les visites.
-

Practicum II

Objectius

1. Conèixer els elements organitzatius d'un centre o d'una institució.
2. Aprofundir en un dels aspectes organitzatius del centre o institució seleccionat.
3. Contrastar la realitat organitzativa del centre o institució amb els coneixements assolits a les matèries corresponents.

Organització del Pràcticum

a) Criteris generals

El tutor del centre o institució hauria de ser un professional amb responsabilitats de gestió.

És convenient que l'estudiant seleccioni un centre o institució diferent d'aquell en què es pensa especialitzar al segon cicle, a fi i efecte de poder conèixer una realitat més àmplia.

b) Activitats

- Estada en el centre o institució i recollida d'informació sobre la seva realitat organitzativa.
- Utilització de tècniques i instruments de recollida d'informació tant quantitatives com qualitatives.
- Elaboració, a partir de la informació recollida, d'una memòria de pràctiques que contempli dues parts:
 - * Una descripció de l'organització general del centre o institució.
 - * Un aprofundiment sobre un dels aspectes organitzatius recollits.

c) Metodologia

- Les tutories seran individuals per tal de fer el seguiment i donar orientacions a l'estudiant.
- Es realitzaran sessions col·lectives per tal que els estudiants intercanviïn informació referida a les característiques dels centres o institucions de la mateixa tipologia i/o els aspectes sobre els quals s'ha pogut aprofundir dins de cada centre o institució.
- L'estudiant inclourà, dins la concreció del seu pla de pràctiques, el calendari d'entrevistes amb el seu tutor de centre o institució.

d) Temporització

- Durant la primera setmana de curs es durà a terme una sessió col·lectiva d'informació sobre el desenvolupament del pràcticum i es confirmarà l'assignació definitiva dels estudiants als centres o institucions.
- Les activitats del pràcticum es realitzaran els divendres del segon quadrimestre.
- A final de curs es lliurarà la memòria de pràcticum.
- Durant el darrer mes es realitzaran les sessions d'intercanvi entre els estudiants.

Avaluació

La qualificació final del pràcticum serà la que resulti de tenir presents els següents aspectes:

- La memòria del pràcticum.
 - L'informe emès pel tutor del centre o de la institució.
 - Les sessions d'intercanvi d'informació.
 - L'actitud de l'estudiant durant el període del pràcticum.
-

Practicum III

Objectius

1. Analitzar i avaluar l'entorn de la institució o del centre on es realitza el pràcticum.
2. Analitzar i avaluar els elements organitzatius de la institució o del centre on es realitza el pràcticum.
3. Identificar les interaccions existents entre l'entorn i la institució o centre posant de manifest les variables més significatives.

Organització del Pràcticum

a) Criteris generals

L'estudiant realitzarà el pràcticum en un centre o institució de la xarxa de la Facultat, en funció de l'àrea d'especialització triada.

El centre o institució on l'estudiant fa l'estada hauria de ser el mateix per als dos anys de pràcticum de segon cicle.

b) Activitats

- Estada en el centre o institució i recollida d'informació sobre la seva realitat organitzativa i el seu entorn.
- Utilització i/o disseny de tècniques i instruments de recollida d'informació tant quantitatives com qualitatives.

- Elaboració, a partir de la informació recollida, d'una memòria de pràctiques, que contempli tres parts:

* Una descripció i avaluació del context on es troba el centre o institució.

* Una anàlisi dels factors de l'entorn que incideixen en l'organització del centre o institució.

* Una anàlisi de la incidència que té el centre o institució en l'entorn en el qual es troba immers.

c) Metodologia

- Les tutories seran individuals per tal de fer el seguiment i donar orientacions a l'estudiant.

- Un cop realitzada la memòria del pràcticum, els estudiants s'agrupen, segons tipologies de centres o institucions, per a posar en comú els aspectes més significatius dels seus treballs. Aquesta tasca es reflecteix en un document que es reparteix a la resta dels grups d'estudiants.

d) Temporització

- Durant la primera setmana de curs es durà a terme una sessió col·lectiva d'informació sobre el desenvolupament del pràcticum i es confirmarà l'assignació definitiva dels estudiants als centres o institucions.

- Les activitats del pràcticum es realitzaran a partir del mes de novembre durant tots els divendres fins a finals de maig.

- A final de curs es lliurarà la memòria de pràcticum.

- Durant el darrer mes es realitzaran les sessions d'intercanvi entre els estudiants.

Avaluació

La qualificació final del pràcticum serà la que resulti de tenir presents els següents aspectes:

- La memòria del pràcticum.

- L'informe emès pel tutor del centre o institució.

- Les sessions d'intercanvi d'informació.

Practicum IV

Objectius

1. Planificar un programa d'intervenció ajustat a la realitat del centre o institució on es realitzen les pràctiques.

2. Aplicar el programa d'intervenció elaborat.

3. Avaluar el disseny i l'aplicació del programa.

Organització del Pràcticum

a) Criteris generals

L'estudiant realitza el pràcticum en el mateix centre o institució de la xarxa de la Facultat on el va realitzar l'any anterior.

El professor de pràcticum i l'estudiant implicat valoraran aquells casos en què en aquest segon li sigui necessari un canvi de centre o institució.

El programa d'intervenció que l'estudiant ha d'elaborar ha de respondre a les necessitats i interessos del centre o institució on fa el pràcticum. Aquest últim ha d'aprovar el disseny i l'aplicació del programa.

b) Activitats

- Elaboració d'un programa d'intervenció a partir de l'avaluació de l'organització i del context feta al pràcticum de l'any anterior.
- Presentació del disseny del programa d'intervenció al centre o institució per tal d'aprovar-lo.
- Aplicació del programa d'intervenció.
- Avaluació del disseny i de l'aplicació del programa d'intervenció i presentació dels resultats obtinguts.
- Elaboració d'un informe del programa que contingui:
 - * El disseny del programa.
 - * L'aplicació.
 - * Els resultats obtinguts.
- Elaboració d'un pòster del programa aplicat.

c) Metodologia

- L'estudiant presenta al professor del pràcticum un pre-projecte del programa d'intervenció dissenyat.
- L'estudiant acorda amb el centre o institució el disseny i les condicions d'aplicació del seu programa.
- Al llarg del pràcticum l'estudiant realitza tutories amb el professor del pràcticum.

d) Temporització

- Durant el mes d'octubre el professor del pràcticum reuneix els estudiants per a presentar el pràcticum del curs.
- Abans de començar l'estada en el centre o institució, l'estudiant presenta un pre-projecte del programa d'intervenció al professor del pràcticum.
- Les activitats del pràcticum es realitzaran a partir del mes de novembre durant tots els

divendres fins a finals de maig.

- L'informe del programa i el pòster es lliuren al final del curs.

Avaluació

La qualificació final del pràcticum serà la que resulti de tenir presents els següents aspectes:

- L'informe del programa.
- L'informe emès pel tutor del centre o institució.
- El pòster elaborat.